

UZASADNIENIE

Powód R. D. w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w G. wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 20.000,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania. Zdaniem powoda warunki, w jakich przyszło mu odbywać karę pozbawienia wolności, były niezgodne z przepisami prawa.

W uzasadnieniu żądania powód wskazywał, iż w okresie, którego dotyczy pozew, nie zapewniono mu warunków bytowych, wymaganych przez obowiązujące przepisy prawne. W szczególności nie zapewniono mu intymności, gdyż umieszczono go w celi 4-osobowej nr 518, gdzie umywalka nie była zabudowana w kącie sanitarnym. Ponadto powód wskazał, iż był dyskryminowany, poprzez niezapewnienie mu odpowiedniej temperatury w celi oraz na oddziale od dnia 23 października 2014 r. w czasie, gdy pozostałe oddziały były ogrzewane. Powód podniósł także, iż nie zapewniono mu dostępu do informacji ze świata, gdyż nie zamontowano w celi radia, podczas gdy pozostałe oddziały posiadały takie radia.

Pismem z dnia 2 kwietnia 2015 r. pełnomocnik powoda sprecyzował roszczenie wskazując, iż powód domaga się z tytułu naruszenia dóbr osobistych zadośćuczynienia w wysokości:

- 4000 zł za umieszczenie go w celi nieposiadającej zabudowanej umywalki,
- 4000 zł za uniemożliwienie mu dostępu do informacji poprzez brak w celi radia,
- 8000 zł za umieszczenie powoda w nieogrzewanej celi o nieszczelnych oknach w niskich temperaturach w okresie zimowym,
- 4000 zł za dyskryminowanie powoda odbywającego terapię odwyku od nałogu alkoholowego poprzez umieszczenie go w celi obiegającej od cel o standardzie prawem przewidzianym.

Pozwany Skarb Państwa – Zakład Karny w G. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pełnomocnik pozwanego wskazał, że wszystkie cele na oddziałach C IV i V są wyposażone w sprawne głośniki radiowęzłowe, a z oświadczeń funkcjonariuszy wizytujących cele mieszkalne wynika, iż nie zgłaszano im, aby w celi 518 (w której przebywał powód) znajdował się niedziałający odbiornik. Ponadto pełnomocnik pozwanego przyznał, iż w celi 518 oddziału C IV umywalka rzeczywiście znajduje się w celi, a nie w kącie sanitarnym, jednak wskazał, iż brak jest przepisów regulujących kwestię jej montażu. Odnosząc się do argumentu braku ogrzewania w ww. celi oświadczył, iż sezon grzewczy jest jednakowy dla wszystkich oddziałów znajdujących się w jednostce pozwanego i rozpoczął się 27 października 2014 r.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód R. D. od 23 października 2014 r. przez trzy miesiące przebywał w Zakładzie Karnym w G., na oddziale terapeutycznym C V. Przez miesiąc czasu przebywał na tym oddziale w celi 518. Była to cela czteroosobowa. W celi tej umywalka znajdowała się poza kąciem sanitarnym, w celi. również w innych celach na oddziale terapeutycznym umywalka umieszczona jest w celi, a nie w wydzielonym kącie sanitarnym. Osadzeni, w tym powód, aby się umyć w umywalce, wieszali sobie prześcieradło, żeby się zasłonić przed innymi współosadzonymi. W celi znajdował się murowany kącik sanitarny, w którym była tylko muszla klozetowa. Osadzeni w celi mieli miskę, którą mogli wnieść do kącia sanitarnego i tam się umyć. Poza tym osadzeni mieli zagwarantowaną kąpiel w łaźni 2 razy w tygodniu. W zakładzie karnym w G. są cele, w których umywalka znajduje się w kącie sanitarnym, są również takie, w których umywalka nie jest obudowana i wydzielona i znajduje się na celi. Wyposażenie cel odpowiadało

przepisom rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Dowód: częściowo zeznania świadka K. J. k. 87-88, zeznania świadka K. W. (1) k. 101-102, zeznania świadka T. E. (1) k. 102-103, częściowo zeznania powoda – k. 204-205.

W celi 518 znajduje się głośnik radiowęzła, tak jak w każdej innej celi na oddziale terapeutycznym. R. D. nie zgłaszał do kwatermistrza czy wychowawcy, że głośnik radiowy jest niesprawny. R. D. nie skarżył się również administracji Zakładu Karnego w G. na zbyt niską temperaturę w celi czy nieszczelne okna, nie wnosił również o wydanie 3 dodatkowego koca. Jeżeli osadzony zgłasza skargi na niegrzejące kaloryfery czy nieszczelne okna, to administracja Zakładu Karnego w G. wzywa hydraulika, który odpowietrza kaloryfery lub stolarza celem uszczelnienia okien. Jeśli osadzony zgłasza niedziałający głośnik radiowęzła, to jeszcze tego samego dnia głośnik jest naprawiany.

Dowód: zeznania świadka K. W. (1) k. 101-102, zeznania świadka T. E. (1) k. 102-103, częściowo zeznania powoda – k. 204-205.

W Zakładzie Karnym w G. sezon grzewczy rozpoczął się w październiku 2014 r. W każdej celi zamontowany jest grzejnik, do którego w trakcie sezonu grzewczego, puszczana jest ciepła woda, na terenie całego zakładu karnego w tym samym momencie, celem doprowadzenia ciepła. Grzejnik był zamontowany również na celi 518. Osadzeni poza sezonem letnim mogą wystąpić z prośbą o przydział dodatkowego, trzeciego koca. Standard i wyposażenie cel na oddziale, na którym przebywał powód, był podobny do innych cel, znajdujących się w Zakładzie Karnym w G.. Skargi oraz wnioski odnośnie warunków panujących w celi, mogły być zgłaszane na piśmie lub ustnie, bezpośrednio kwatermistrzowi oddziałowemu, bądź też za pośrednictwem wychowawcy.

Dowód: zeznania świadka K. W. (1) k. 101-102, częściowo zeznania świadka K. J. k. 87-88, częściowo zeznania powoda – k. 204-205.

Pismem z dnia 2 września 2014 r. Rzecznik Praw Obywatelskich poinformował powoda, iż jego zdaniem w celi wieloosobowej, w której osadzeni dokonują porannej toalety, umywalka powinna znajdować się w odsłoniętym węźle sanitarnym.

Dowód: pismo Rzecznika Praw Obywatelskich z 2 września 2014 r. k. 10.

Sąd Rejonowy zaważył, co następuje:

Wniesione powództwo okazało się w ocenie Sądu I instancji w całości niezasadne.

Kwestią podstawową w niniejszej sprawie było ustalenie podstawy prawnej powództwa zgłoszonego przez powoda. Powód wprawdzie w pozwie wskazał jako podstawę prawną art. 77 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 417 kc, niemniej zgodnie z obowiązującymi zasadami to Sąd winien wskazać podstawę prawną rozstrzygnięcia. W niniejszej sprawie powód R. D., już w petitium pozwu, wskazał, iż domaga się zasądzenia wskazanej w pozwie kwoty na jego rzecz z uwagi na niezapewnienie mu właściwych warunków obywania kary pozbawienia wolności tj. brak oddzielenia węzła sanitarnego od pozostałej części celi, niedostateczne ogrzanie celi w sezonie zimowym, jak również brak dostępu do informacji poprzez brak radia w celi i dyskryminacje powoda poprzez umieszczenie w celi nieodpowiadającej warunkom przewidzianym prawem - co miało naruszać jego godność osobistą.

Zakres podstawy faktycznej żądania powoda, a w szczególności wskazanie, że działanie pozwanego było wobec niego poniżające oraz dyskryminujące przez co została naruszona jego godność zdaniem Sądu, wskazuje w sposób jednoznaczny, że powództwo R. D. w tym zakresie należy traktować jako dotyczące naruszenia jego drób osobistych. Powód powoływał się bowiem na to, że niezgodne z prawem warunki odbywania kary pozbawienia wolności godziły w jego dobra osobiste. Kwestię ochrony dóbr osobistych oraz odpowiedzialności za ich naruszenie reguluje art. 23 kc i art. 24 kc oraz art. 448 kc określające podstawy odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych oraz rodzaje

dopuszczalnych roszczeń. Tak więc te przepisy stanowią podstawę prawną roszczenia powoda w zakresie podstawy faktycznej i w oparciu o nie należy to roszczenie rozważać.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Art. 24 § 1 k.c. określa z kolei środki ochrony dóbr osobistych wskazując, że ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie, może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. W zakresie żądania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych cytowany art. 24 k.c. odsyła więc do przepisów o czynach niedozwolonych, w szczególności do art. 445 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c., zgodnie z którymi w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę oraz do art. 448 k.c., w myśli którego w razie naruszenia dobra osobistego (innego niż chronione art. 445 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c.) sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

W sprawie niniejszej koniecznym było zatem w pierwszej kolejności ustalenie, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda oraz czy działanie pozwanego było bezprawne, przy czym tylko wykazanie pierwszej z wymienionych przesłanek należało do powoda. Natomiast przewidziane w art. 24 k.c. domniemanie bezprawności naruszenia dobra osobistego, na stronę pozwaną przerzuca ciężar udowodnienia, że jej działanie było zgodne z prawem. Zgodnie z treścią przepisu art. 417 §1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Przepis powyższy stanowi ustawową realizację normy art. 77 Konstytucji RP zgodnie, z którym każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody jak została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie zaniechanie organu władzy publicznej. Pojęcie „wykonywanie władzy publicznej” określone w art. 417§1 k.c. obejmuje tylko takie działania, które ze swej istoty, a więc ze względu na charakter i rodzaj funkcji przynależnej władzy publicznej, wynikają z kompetencji określonych w samej Konstytucji oraz innych przepisów prawa. Ich wykonywanie z reguły łączy się z możliwością władczego kształtowania sytuacji jednostki. Chodzi zatem o działanie w takim obszarze, w którym może dojść do naruszenia prawa i wolności jednostki ze strony władzy publicznej. Powód przebywając w Zakładzie Karnym w G. podlegał zatem w tym okresie oddziaływaniu władzy publicznej rozumianej jako imperium sprawowanej przez Zakład Karny działający jako *statio fisci* Skarbu Państwa. Wykonywanie władztwa w zakresie imperium obejmuje tylko takie działania, które ze swej istoty, a więc ze względu na charakter i rodzaj funkcji przynależnej władzy publicznej, wynikają z kompetencji określonych w samej Konstytucji oraz innych przepisów prawa.

Powód w niniejszym postępowaniu nie wywodzi swoich roszczeń z faktu wyrządzenia mu szkody o charakterze materialnym lecz w związku z wyrządzeniem mu szkody niemajątkowej to jest krzywdy.

Biorąc pod uwagę brzmienie powyższych przepisów prawnych należało zatem ustalić, czy w ogóle doszło do naruszenia dóbr osobistych, a jeśli tak to jakie dobra osobiste powoda zostały naruszone przez jednostkę penitencjarną, które reprezentuje pozwany jako organ nadrzędny. W tym kontekście warto podkreślić, że doktryna i judykatura stoją zgodnie na stanowisku, że przy ocenie zaistnienia naruszenia dobra osobistego należy posługiwać się kryteriami o charakterze obiektywnym, nie zaś kierować się jedynie subiektywnymi odczuciami osoby występującej o przyznanie ochrony. Przykładowo Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 października 2001 r. (V CKN 195/01, Lex nr 53107) stwierdził, że ocena, czy cześć człowieka została zagrożona bądź naruszona, musi być dokonana przy stosowaniu kryteriów obiektywnych. Istotne jest bowiem nie subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ale obiektywna reakcja opinii publicznej. Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 8 maja 2009 r. (sygn. akt VI ACa 1242/08) nie każdy przypadek dyskomfortu psychicznego spowodowany bezprawnym

zachowaniem się innej osoby, jest wystarczającą podstawą do poszukiwania ochrony sądowej dóbr osobistych, bowiem należy mieć na uwadze również zobiektywizowaną ocenę zewnętrzną. Konieczne jest także zachowanie proporcji oraz umiaru i nie może nadużywać instrumentów prawnych właściwych tej ochronie do przypadków drobnych, opierających się w głównej mierze na subiektywnych odczuciach zainteresowanego, gdyż taki sposób postępowania prowadziłby do deprecjonowania samego przedmiotu ochrony.

Podane przez powoda okoliczności wykonania kary pozbawienia wolności miały uzasadniać uruchomienie środków ochrony prawnej z uwagi na naruszenie godności (czci) powoda, jak również naruszenia prawa do intymności, z uwagi na niewłaściwe umieszczenie umywalki w celi oraz prawa do informacji poprzez brak radiowęzła w celi.

Analizując przesłanki ochrony dóbr osobistych powoda Sąd miał na uwadze to, że obowiązkiem władz publicznych, w tym wypadku funkcjonariuszy Służby Więziennej jest ochrona i poszanowanie godności uwięzionych, gwarantowanych w przepisach Konstytucji i aktach prawa międzynarodowego (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 29 listopada 2012 r., I ACa 362/12, LEX nr 1246796, jak również orzeczenia cytowane w pismach procesowych powoda). Nie ulega wątpliwości, że dobra osobiste są szczególnie narażone na uszczerbek przy wykonywaniu władzy publicznej, w realizowaniu zadań represyjnych, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka.

Niewątpliwie wskazane przez powoda dobra należą do katalogu dóbr osobistych podlegających ochronie. Godność (cześć) jest najważniejszym dobrem chronionym w przepisach prawa, jest dobrem osobistym przysługującym człowiekowi z racji urodzenia. Podlega ono ochronie nie tylko na podstawie powołanych przepisów art. 23 i 24 k.c., ale również - w stosunku do osób odbywających karę pozbawienia wolności - na podstawie art. 30 Konstytucji, oraz art. 4 k.k.w. Przepisy te nakazują wykonywanie kary w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności skazanego oraz zakazują stosowania tortur lub nieludzkiego albo poniżającego traktowania i karania skazanego (por. m. in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2007 r., V CSK 431/06, OSNC 2008, Nr 1, poz. 13, z dnia 2 października 2007 r., II CSK 269/07, OSNC -ZD 2008, Nr 3, poz. 75, z dnia 10 maja 2012 r., IV CSK 473/11, Biul. SN 2012, Nr 7, poz. 12). Godność jest wartością właściwą każdemu człowiekowi i obejmuje ona wszelkie dziedziny jego życia. Przyjmuje się, że obowiązek poszanowania i ochrony godności ludzkiej powinien być realizowany przez władze publiczne przede wszystkim tam, gdzie Państwo działa w ramach imperium, realizując swoje zadania represyjne, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka. Zapewnienie przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest jednym z podstawowych wymagań demokratycznego państwa prawnego, znajdującym wyraz w normach prawa międzynarodowego. Wynika to wprost z art. 10 ust. 1 ratyfikowanego przez Polskę Międzynarodowego Paktu Praw Osobistych i Publicznych z 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r., nr 38, poz. 167 i 169) i z art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 grudnia 1950 r. stanowiących, że każda osoba pozbawiona wolności będzie traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka. Łączy się z tym wynikający z art. 8 ust. 1 Konwencji nakaz poszanowania życia prywatnego obywateli i ich prawa do intymności, co w odniesieniu do osób osadzonych w zakładach karnych oznacza obowiązek zapewnienia takich warunków bytowych i sanitarnych, w których godność ludzka i prawo do intymności nie doznają istotnego uszczerbku, jak również wynika z treści przepisu art. 47 Konstytucji wynika, że każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym.

Odnosząc się bezpośrednio do zarzutów powoda w postaci braku odpowiedniej temperatury w celach, w ocenie Sądu powód w żaden sposób nie wykazał, iż rzeczywiście temperatura w celi 518, w której powód przebywał przez okres miesiąca, była zbyt niska. Powód nie naprowadził żadnych wniosków dowodowych, z których można by wywieść, iż zgłaszał skargi do administracji zakładu karnego na zbyt niską temperaturę w celi, czy też prośby o wydanie 3 koca. Z zeznań świadka K. J. wynika tylko, że w celi trzeba było chodzić w ubraniach, że ciepło nie było, ale jaka była temperatura, świadek nie umiał powiedzieć. Jednocześnie świadek zeznał, iż sezon grzewczy uruchomiony został pod koniec października 2014 r. powyższe zeznania znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadka T. E. (2) i K. W. (1), z których również wynika, iż sezon grzewczy rozpoczął się w pozwanym zakładzie w październiku 2014 r. Jednocześnie

z zeznań tychże świadków wynika, iż ciepła woda w grzejnikach jest puszczana do wszystkich cel w całym Zakładzie Karnym w G.. Za niewykazane zatem Sąd uznał twierdzenia powoda, iż w celi 518, w której przebywał grzejniki zaczęły grzać dopiero po dwóch tygodniach od rozpoczęcia sezonu grzewczego.

Za niewykazane sąd uznał również twierdzenia powoda, iż w celi 518 nie było w czasie kiedy przebywał tam powód głośnika radiowęzła. Z zeznań świadka T. E. (2) i K. W. (1) jednoznacznie wynika, iż wszystkie cele oddziału terapeutycznego, w tym również celi 518 wyposażone są w głośnik radiowęzła. Niewiarygodne w ocenie sądu są zeznania świadka K. J., że w celi 518 nie było radia, albowiem pozostają one w sprzeczności z zeznaniami świadków T. E. (2) i K. W. (1), a powód nie naprowadził żadnych innych dowodów na tą okoliczność.

Zgodnie z treścią art. 6 k.c. oraz 232 k.p.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 września 2000 roku, sygn. III CKN 17/00 na stronie powodowej spoczywa ciężar instruowania procesu m.in. przez dostarczenie sądowi materiału dowodowego, na podstawie którego mógłby on przekonać się o prawdziwości faktów uzasadniających żądanie, czyli na wykazaniu słuszności żądania. Należy przy tym pamiętać, że twierdzenie istotnej dla sprawy okoliczności powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą /por. wyrok SN z dnia 22 listopada 2001, I PKN 660/00/. Zatem to na stronie powodowej spoczywał ciężar dowodu z zakresie wykazania przytaczanych przez nią działań (zaniechań) jednostki penitencjarnej, a także udowodnienia krzywdy, jaką w swojej ocenie poniósł.

W ocenie Sądu powód nie sprostował powyższemu obowiązkowi.

Jak wynika z zeznań świadków T. E. (2) K. W. (1) cele były odpowiednio wyposażone, panowała w nich odpowiednia do pory roku temperatura, a wszelkie usterki jeśli były by zgłoszone przez powoda czy innych osadzonych, byłyby przez administrację zakładu karnego usuwane.

Sąd podziela stanowisko pozwanego zakładu karnego, iż żaden z przepisów prawa nie przewiduje obowiązku umieszczenia umywalki w celi mieszkalnej w zakładzie karnym w zabudowanym kąciu sanitarnym. Umieszczenie zatem umywalki w celi mieszkalnej, pozostaje zgodne z prawem, a tym samym nie została spełniona w tym przypadku jedna z podstawowych przesłanek warunkujących odpowiedzialność pozwanego tj. bezprawność działania. Odnośnie prawa do intymności wskazać trzeba, że w sprawie bezspornym było, iż kąciek sanitarny znajdujący się w celi 518 był murowany, wydzielony był pełnymi ścianami wraz z drzwiami. Zapewniało to osadzonym możliwość swobodnego korzystania z toalety i dokonywania czynności higienicznych w odosobnieniu. Zgodnie z § 28 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U(...)) celi mieszkalna powinna być wyposażona w łóżko dla każdego skazanego, odpowiednią do liczby skazanych ilość stołów, szafek i taboretów oraz środków do utrzymania czystości w celi, natomiast niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekrępujące użytkowanie, z zastrzeżeniem art. 110 § 3 kkw. Prawdą jest, że umywalka znajdowała się poza kąciem sanitarnym i nie była oddzielona od reszty celi, jednak w ocenie Sądu wykonywanie podstawowych czynności higienicznych - jak mycie zębów, golenie się - w obecności pozostałych osadzonych nie narusza prawa do intymności. Przy pozostałych czynnościach higienicznych prywatność współosadzonym w celi zapewniał kąciek sanitarny. Z zeznań bowiem świadka K. J. wynika, iż można było wziąć miskę do kącia sanitarnego i tam się umyć, ponadto osadzeni rozwieszali sobie prześcieradło, kiedy chcieli się umyć i oddzielić od reszty osadzonych. Powód w żaden sposób nie wykazał, iż powierzchnia kącia sanitarnego była tak mała, że uniemożliwiała umycie się w misce w kąciu sanitarnym. Ponadto, jak wynika z zeznań samego powoda, miał on zapewnioną dwa razy w tygodniu kąpiel w łaźni.

Podkreślić należy, iż odbywanie kary pozbawienia wolności wiąże się z ograniczeniem prawa do prywatności. Warunki odbywania kary pozbawienia wolności stworzone w pozwanej jednostce penitencjarnej mogły być niekomfortowe i nie zawsze umożliwiały zachowanie prywatności w takim stopniu, jakiego by sobie powód życzył. Jednakże powód powinien mieć na uwadze, że osadzony musi się liczyć z ograniczeniem przestrzeni życiowej, prywatności, intymności oraz niższym niż na wolności standardem życia. Warunki takie stanowią bowiem istotę kary pozbawienia wolności. W tym też zakresie godność, wolność, czy prawo do prywatności osoby osadzonej doznaje

ograniczeń. Państwo zaś w miarę swoich możliwości finansowych realizuje obowiązki humanitarnego wykonywania kary pozbawienia wolności m.in. poprzez nieodpłatne dostarczenie cel więziennych o określonym standardzie, żywienia, stworzenie osadzonym możliwości podejmowania nauki i spędzania wolnego czasu w placówkach penitencjarnych. Prawomocnie orzeczona kara bezwzględnego pozbawienia wolności, jak i warunki jej odbywania, są naturalną konsekwencją przestępczej przeszłości skazanego, stanowiąc element polityki karnej w postaci prewencji indywidualnej (odstraszającej sankcji za popełnienie czynu zabronionego) (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 6 marca 2013r. (...)).

Nawet gdyby uznać, że umieszczenia umywalki w celi nr 518 w ten sposób, że nie była oddzielona od pozostałej części celi, a osoba korzystająca z umywalki była widoczna dla każdego z osadzonych w celi, a jednocześnie umywalka była jedynym miejscem w celi, gdzie osadzeni, w tym powód, mogli dokonywać czynności higienicznych, naruszało dobra osobiste powoda w postaci prawa do intymności, to okoliczności badanej sprawy nie uzasadniają w ocenie sądu przyznania powodowi zadośćuczynienia w formie pieniężnej. Podkreślić bowiem należy, iż powód w celi tej przebywał 1 miesiąc, ponadto dwa razy w tygodniu miał zagwarantowaną ciepłą kąpiel w łaźni. Również z zeznań świadka K. J. wynika, iż osadzeni nie myli się przy umywalce tak, żeby byli widoczni dla innych osadzonych, bo wieszali sobie prześcieradło. Wszystkie te okoliczności przemawiają za uznaniem, iż nawet jeśli doszło do naruszenia prawa powoda do intymności, bo musiał myć się w celi w obecności innych osadzonych, to okres trwania tego naruszenia, jak również istnienie alternatywnych sposobów ograniczenia tego naruszenia (wniesienia miski do kącika sanitarnego, czy też powieszenie prześcieradła), w sposób istotny zmniejszyły dolegliwości związane z tymże naruszeniem, a ich stopień nie był tak duży, żeby uzasadniał przyznania zadośćuczynienia w formie pieniężnej.

Nawet w przypadku uznania, iż warunki, w których osadzony był powód, naruszyły jego godność i prawo do prywatności, to w żadnym razie gradacja tych naruszeń nie przybrała jednak takiej formy, w której można by podzielić twierdzenie powoda o osadzeniu go w niegodziwych, nieludzkich warunkach, co dopiero uzasadniałoby żądanie zasądzenia zadośćuczynienia. Co istotne, o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadku pewnych uciążliwości lub niedogodności, związanych z samym pobytem w takim zakładzie, polegającym np. na niższej od oczekiwanej jakości warunków sanitarnych, albo okresowym przebywaniu w celi z większą niż określona standardami liczbą osadzonych; nie powinno się oczekiwać warunków podobnych do domowych, które dla wielu ludzi bywają bardzo trudne, a nie wynikają z odbywania żadnej kary (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 lipca 2014 r., sygn. akt I ACa 1473/12, LEX nr 1509031). Także w orzeczeniach (...) najczęściej zwracano uwagę na złe warunki sanitarne, niehigieniczność i brak prywatności przy korzystaniu z urządzeń sanitarnych, permanentną niemożliwość zaspokojenia potrzeby snu spowodowaną niewystarczającą ilością łóżek jak i nieustannie zapalonym światłem czy panującym hałasem, niedostateczne oświetlenie uniemożliwiające czytanie, warunki prowadzące do rozprzestrzeniania się chorób bądź brak możliwości leczenia. Trybunał uwzględniał dopiero skumulowany efekt tych warunków, a także specyficzne zarzuty podnoszone przez skarżących. Również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 lutego 2007 r. nie uzależnił możliwości zasądzenia zadośćuczynienia od potwierdzenia faktu osadzenia w warunkach metrażowych odbiegających od norm wskazanej w art. 110 § 2 k.k.w. Możliwość taka została bowiem połączona z jednoczesnym naruszeniem takich podstawowych standardów jak zapewnienie każdemu osadzonemu oddzielnego miejsca do spania albo oddzielenia węzła sanitarnego od ogólnej przestrzeni celi.

W niniejszej zaś sprawie brak było podstaw do przyjęcia, iż powód w takich warunkach odbywał karę pozbawienia wolności.

Reasumując, zdaniem Sądu brak jest podstaw do zasądzenia na rzecz powoda jakiegokolwiek kwoty zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych. Nawet podzielając pogląd, iż przeludnienie celi stanowi naruszenie godności, to w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym sąd nie ma obowiązku zasądzenia zadośćuczynienia w każdym przypadku naruszenia dóbr osobistych (por. wyrok SN z dnia 19.04.2006r. II PK 245/05 OSNP 2007/7- 8/101). Zasądzenie zadośćuczynienia ma zatem charakter fakultatywny i od oceny sądu opartej na analizie okoliczności konkretnej sprawy zależy przyznanie pokrzywdzonemu ochrony w tej formie (vide wyrok SA w spr. I ACa 833/06). Podstawowym kryterium decydującym o możliwości zasądzenia zadośćuczynienia winien być

m.in. stopień winy naruszcyciela, rodzaj naruszonego dobra oraz poczucie pokrzywdzenia poszkodowanego. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12.12.2002r. V CKN 1581/00 wskazano także, iż decyzja o zasądzeniu zadośćuczynienia winna być poprzedzona także zbadaniem nasilenia złej woli naruszcyciela i celowości zastosowania tego środka.

Biorąc pod uwagę powyższe, działając w oparciu o wskazaną powyżej podstawę prawną, Sąd oddalił powództwo jako niezasadne.

Sąd pominął wniosek o przesłuchanie świadka P. Ł. w trybie art. 242 k.p.c., albowiem przeprowadzenie tego dowodu napotykało niedające się pokonać przeszkody (świadek wielokrotnie nie odbierał wezwania na termin przesłuchania). Ponadto do akt świadek złożył pismo z dnia 18 czerwca 2015 r., w którym wskazał, iż nie ma nic do powiedzenia w badanej sprawie i nic do tej sprawy nie wniesie (k. 63). Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się przede wszystkim na zeznaniach świadków T. E. (2) i K. W. (2), albowiem zeznania te były spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniały. Za częściowo wiarygodne sąd uznał zeznania świadka K. J. i powoda, w zakresie w jakim nie pozostają w sprzeczności z wyżej wymienionymi dowodami.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu uzasadnia treść przepisu art. 102 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. Zgodnie z ostatnim z powołanych przepisów Sąd obowiązany jest w orzeczeniu kończącym postępowanie orzec o jego kosztach. W pkt 2 sentencji wyroku Sąd nie obciążył powoda kosztami procesu strony przeciwnej, zgodnie z art. 102 k.p.c. W ocenie Sądu charakter dochodzonego przez powoda roszczenia – o ochronę dóbr osobistych, jak również to, że powód przez 13 lat pozostawał w warunkach izolacji więziennej, co per se wywołuje trudną sytuację finansową, przemawiały w ocenie Sądu za odstąpieniem od obciążania go kosztami procesu zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażoną w przepisie art. 98 k.p.c.. Mając na uwadze przywołane okoliczności, Sąd uznał za uzasadnione w świetle reguł słuszności, odstąpienie od obciążania powoda kosztami procesu.

Nieuiszczone koszty sądowe Sąd, na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, przejął na rachunek Skarbu Państwa, bowiem powód został zwolniony od kosztów sądowych w całości (postanowienie, k.24).

W pkt III sentencji orzeczenia Sąd przyznał pełnomocnikowi powoda wyznaczonemu z urzędu, wynagrodzenie za pomoc świadczoną z urzędu w wysokości 120 zł wraz z podatkiem VAT w wysokości 23% (co łącznie dało kwotę 147,60 zł) w oparciu o § 10 ust. 1 pkt 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu

(...)

(...)

(...)

1. (...)

2. (...)

3.(...)

G., (...)

(...)